LESSONS LEARNED FROM

BOOSTCAMP CIRCULAR ECONOMY

8-12TH SEPTEMBER 2019

VOORWOORD

Beste lezer,

Van 8 tot 12 september vond het Vlaanderen Circulair x Protopitch 3.0 Boostcamp plaats in Kortrijk. Tijdens deze interregionale immersie-week in de circulaire economie gingen studenten en ondernemers aan de slag met de circulaire ideeën van morgen. Het event verbond deelnemers uit Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk via hun circulaire ideeën. Organiserende partners waren Protopitch 3.0 (TUA West, OC West, Pictanovo, Wap's Hub en LME (La Maison d'Entreprise)) en Vlaanderen Circulair.

Het werd een intense, leerrijke week. De deelnemers werden ondergedompeld in een bad van circulaire strategieën, ideeën, methodes en technieken, ze werkten ideeën en concepten uit samen met hun *peers* tijdens de sessies en de workshops, en ze snoven inspiratie op bij de tientallen sprekers en ondernemers die tijdens de Soirée Circulaire en het Café Circulaire naar Kortrijk afzakten om te getuigen over hun circulaire projecten.

In dit e-book vind je een overzicht terug van het Boostcamp, en een reflectie erop, deels gebaseerd op de notities die de deelnemers na de Boostcamp deelden.

Veel inspiratie en leesplezier toegewenst.

HOOFDSTUK 1: WIE? 6

HOOFDSTUK 2: NETWERK 9

HOOFDSTUK 3: KENNIS 16

COLOFON

Concept & Lay-out: Collective Henri Lejeune
Isabelle Vanhoutte - Redaction
Chloë Janssens - Graphic Design
Karlijne Geudens - Photography

Photography p 9-15 - Alpha Photography

Avec le soutien du Fonds européen de développement régional' – 'Met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling'

PLANNING

ZONDAG

Onthaal van de deelnemers
Voorstelling Boostcamp
Voorstelling deelnemers en projecten
Samenstelling groepen
Meet & dine

MAANDAG

Voormiddag
Workshop 'Je vel duurzaam verkopen'.
Workshop BMC + Value Proposition
Ideation Workshop
Workshop circulaire businessmodellen

Namiddag
Groepswerk onder begeleiding van coaches

Avond
Workshop circulair culinair (VORK)

DINSDAG

Voormiddag
Workshop 'Je vel duurzaam verkopen'.
Blue Ocean Workshop
Workshop partnershipmapping

Namiddag
Groepswerk onder begeleiding van coaches
Expertenmeetings

Avond
Soirée Circulaire (Départ)

WOENSDAG

Voormiddag
Offline Prototyping (Howest)
Online Prototyping (Howest)

Namiddag
Bezoek kringloopcentrum
Bezoek Muster

Avond
Café Circulaire met BBQ

DONDERDAG

Voormiddag
Pitchworkshop
Inoefening pitches onder begeleiding van coaches

Namiddag
Pitchbattle in aanwezigheid van de ondernemerschapscoaches hoger onderwijs W-Vl

Afsluiter
Dessertbuffet

SAMENWERKING VLAANDEREN CIRULAIR X INTEREG

De Boostcamp was een samenwerking tussen Vlaanderen Circulair - het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen - en Protopitch 3.0, een Europees INTERREG-project dat ondernemers in de sector van de digitale beeldvorming en creatieve industrie- en begeleidt in de regio's Hauts-de-France, Wallonië en Vlaanderen.

Toen Yolan Gielen startte bij Vlaanderen Circulair, wilde hij nieuwe methodologieën, team spirit en engagement aan elkaar koppelen voor jongeren met circulaire ambities. In 2017 vond onder zijn impuls de allereerste Bootcamp plaats, in 2018 een tweede, en voor de derde editie bundelde Vlaanderen Circulair de krachten met Protopitch 3.0.

"Circulaire ondernemers hebben vaak een dromerige en idealistische kant. Onze ondernemers pakken het eerder prozaïsch aan, met beide voeten op de grond. De interactie tussen die twee groepen kan voor magie zorgen."
—Emmelie, Protopitch



Emmelie Houzet werkt bij TUA West, de technische universitaire alliantie voor economische transformatie in West-Vlaanderen, die dit jaar voor de derde keer meewerkten aan het Protopitch-programma. Dit keer was het hun beurt om de jaarlijkse bootcamp te organiseren. Krachten bundelen met Vlaanderen Circulair was voor beide organisaties een waardevolle kans.



"Mijn droom is een circulaire campus waar iedereen - zowel mensen mét als zonder diploma - kan bijleren over en experimenteren met de circulaire economie."
—Yolan Gielen, Vlaanderen Circulair





HOOFDSTUK 1: WIE?

Wie nam er deel? Zowel ondernemers, studenten als geïnteresseerden in de circulaire economie konden inschrijven. De deelnemers kwamen uit Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen, van Parijs over Doornik tot de Kempense gemeente Balen. Ook in leeftijd waren ze divers: van net afgestudeerd tot bijna pensioenleeftijd. De 55 deelnemers vormden samen 18 teams van één tot vier personen, rond een circulair ondernemersidee.

Waar waren de boostcampers naar op zoek? Uit de evaluatiefiches blijkt dat ze graag een netwerk in de circulaire economie wilden uitbouwen, meer kennis opdoen over de circulaire economie, en best practices wilden leren kennen die hen konden inspireren voor hun project. Missie geslaagd?

Missie geslaagd. Dit e-book neemt je mee door het traject dat de boostcampers aflegden. Hier vind je een overzicht van wie-wat-waar-hoe tijdens het Vlaanderen Circulair x Protopitch 3.0 Boostcamp.

Deelnemers waren vooral op zoek naar een netwerk in de circulaire economie, meer kennis over de circulaire economie en best practices die hen kunnen inspireren voor hun project.



Coral

Koraalriffen ondersteunen door ze te filmen en beelden ervan in te zetten als decoratie.



Biotica

Een *serious game* over biodiversiteit in steden.



Mety Mada

Empowering Madagascar via een zero-waste management plan.



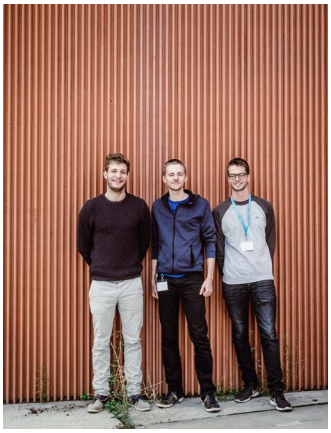
Sustainable Living Room

Tweedehandsmeubels opwaarderen via interventies van ontwerpers en teambuilding op de werkvloer.



Food Forest Institute

Voedselbossen promoten bij landbouwers en helpen door kennisdeling en design.



Buda boot

Duurzaam transport over het water tussen het Industrial Design Centre (IDC) en het Buda-eiland in Kortrijk.



Quppa by Core

Slim online deelplatform voor herbruikbare koffiebekers.



Slow Festival

Slow fashion promoten in scholen en organisaties via themadagen.



Strativegi
Bladerdeeg op basis van groenten.



Micado Entertainment
Escape room, stadsspelen en workshops met tweedehands materiaal.



Circular Matters
Vermarkting van een 100% biobased materiaal.



Collect
Verpakkingsvrije afhaaldienst bij supermarkten.



Closed Plastic Loop
Plastic hergebruiken in een gesloten kringloop.



Kombucha
Een gezond drankje dat gezoet wordt met prebiotica.



City Trees
Upcycling van stadsbomen.





Green Pages
B2B-marktplaats om de transitie naar duurzame consumptie te versnellen.

Gervais Cwako
Eco-showercapsules.



HOOFDSTUK 2: NETWERK

Uit de evaluatiefiches bleek dat de deelnemers graag een netwerk in de circulaire economie wilden uitbouwen. Een topidee volgens Jean de Bethune, Gedeputeerde West-Vlaanderen, die tijdens de Soirée Circulaire een lans brak voor samenwerkingen: ze verhogen de slaagkans van de duurzame vraagstukken waar we voor staan.

In de circulaire economie worden reststromen zo goed mogelijk benut. Hoe die reststromen er precies uitzien, verschilt. Tussen de ruwe grondstof en het eindresultaat in het productieproces vinden heel wat tussenstappen plaats. Het gesprek opzetten tussen de spelers die een deeltje zijn van die productieketen, kan heel wat losmaken. En zet de deur soms open voor verrassende samenwerkingen.

Met 55 deelnemers vormde het Boostcamp een eigen mini-netwerk. Dat netwerk werd versterkt op verschillende manieren. Alle deelnemers waren actief op een eigen Slack-kanaal, wat het uitwisselen van informatie ook na afloop van het Boostcamp vergemakkelijkte.
Daarbij kwamen dan nog eens de talrijke contacten die de deelnemers legden tijdens Soirée Circulaire en Café Circulaire. En met elk contact vergrootte de kans dat hier en daar circulaire zaadjes werden geplant die in een later stadium kunnen groeien en verder vernetwerken tot een heus circulair ecosysteem.

"Dit boostcamp? Een aanrader. Omdat ik hier in contact kwam met de juiste mensen. Iedereen deelt de circulaire mindset."
—Joeri Valgaerts, Quppa by Core

SOIREE CIRCULAIRE

Met meer dan tien sprekers uit het veld wilde Soirée Circulaire op 10 september inspireren en aanzetten tot actie. 'Alle projecten die zich voorstellen deze avond zijn klein begonnen,' benadrukte Nele Dekeyser van Ondernemerscentra West-Vlaanderen, mede-organisator van de netwerkavond. 'En dat lijkt de sleutel tot succes.'

De avond liet de circulaire economie zien in verschillende verschijningsvormen, in een al bij al breed overzicht van projecten in uiteenlopende sectoren. Samen overtuigden ze dat circulaire economie hoog op de agenda moet staan, zowel bij KMO's als bij multinationals, bij overheden en bij non-profitorganisaties. Stof tot nadenken voor het publiek van ervaren en startende ondernemers, die de avond al netwerkend afsloten met veggie circulaire catering door het Gentse collectief Roof Food.

"Op de Soiree Circulaire zorgden we voor de netwerk-app Conversation Starter. Op die manier kwamen deelnemers op een laagdrempelige manier in contact met mensen in het veld."
—Yolan Gielen, Vlaanderen Circulair



Tino Mulle
Unilin

Het stijgende aandeel van grondstoffenrecyclage bij UNILIN, de producent van de Quickstep-klikvloeren.



Sébastien Lefèbvre
stad Kortrijk

De circulaire prestaties van de Stad Kortrijk, die onder andere bureaustoelen gebruiken waarvan elk onderdeel te vervangen is met een wisselstuk.



Stijn Van Hoestenberghe
Omegabaars

De koppeling van tomatenserres met kweekbassins bij het duurzame Omegabaars.



Jeanne Meillier
Interreg-project RETEX

Een interregionaal project rond het sluiten van textielkringlopen.



Jasper Bloemen
GLIMPS

Organisatie die het potentieel van biomaterialen onderzoekt voor de circulaire economie, door onder andere te kijken naar enzymen en bacteriën voor isolatiematerialen of het afbreken van afval.



Geert Hofman
Howest, project LorEco

Het project LorEco experimenteert de volgende jaren met een basisloon in een complementaire munt in Vlaamse centrumsteden.



Dries Neirinck
DESOTEC

Hergebruik van industriële actieve koolfilters.



Koen Staut
Aerocircular

Vliegtuigen ontmantelen voor de circulaire economie.











Karel Willemyns
Colruyt Group

Projecten rond water-recuperatie.

Stefaan Verhamme
POM West-Vlaanderen

Campagne ‘spectaculair circulair’, die de kunststofverwerkende en textielindustrie ondersteunt bij hun eerste stappen in de circulaire economie.

Sabien Windels
Rooffood

Cateringconcept met eten verbouwd op Gentse daken.

Jean de Bethune
Provincie West-Vlaanderen

Het belang van samenwerken in de circulaire transitie.



CAFÉ CIRCULAIRE

Wie interesse had in circulair ondernemen en wilde weten hoe je je onderneming een circulaire boost kan geven, was op woensdag hartelijk uitgenodigd op Café Circulaire, waar verschillende starters hun ervaringen deelden als (jonge) circulaire ondernemers. Locatie was Muster, een creatieve hub voor start-ups in Kortrijk. Het werd een laagdrempelige avond, gericht op studenten en jonge ondernemers, in een eigentijdse setting. Een ideaal moment om in contact te komen met gelijkgezinden. De avond werd al netwerkend afgesloten met een BBQ.



Chris Van de Voorde
JuuNoo

Circulaire, demonteerbare interieurwand.



Bart Vanhoucke
Studio Achoo

Circulair design met een lange levensduur.



Soraya Wancour
Studio Ama

Labo voor ethische mode. Naar een ecologische, sociale en transparante textielindustrie.



Koen Vandewalle
Kaseco

Een autonome, cradle-to-cradle, bio-ecologische kaswoning met een minimale voetafdruk.



Anthony Van der Stede
Renewi

Afval bestaat niet, duurzame handel begint lokaal.



Dries Bovijn
MicroFarm

Duurzaam binnen kweken van microgroenten.



Pascal Pauwelyn
Houblonesse

Lokale, sociale producten op basis van hopscheuten, een reststroom.



Hannes Van Gansen
The Circular Kickstart

Kickstart class, individueel advies, mentorship, coworkingplek voor startende ondernemers.



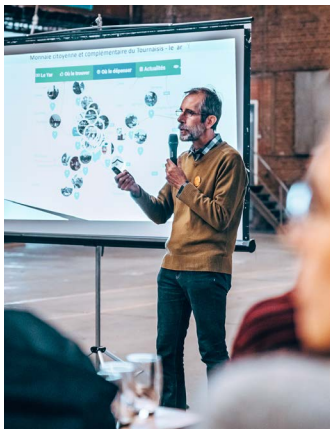
Niki de Schryver
COSH!

Online platform dat duurzaam winkelen makkelijk maakt.

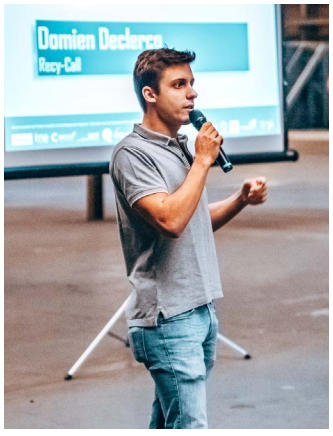


Jeff Cornelis
Too good to go

App om voedselverspilling tegen te gaan.









Jean-Yves Masart, Ludovic Sohier, Nancy Deleuze
La Monnaie Locale
Complementaire gemeenschapsmunt in Doornik.

Lisa Declercq
Design Regio Kortrijk

Platform voor creativiteit, innovatie en ondernemerschap van de regio Kortrijk.

Domien Declercq
Recy-Call

Maakt elektronische apparaten grondstofneutraal.

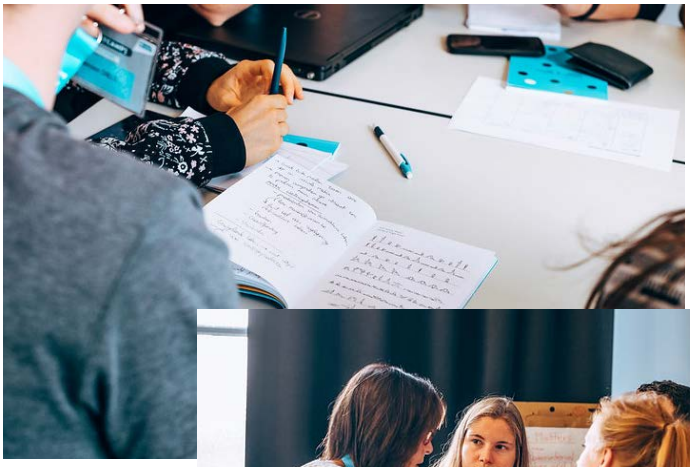
Sofie Remmery
Stadsboerderij Kortrijk / Sisters@Work
Lokale, biologische producten voor de Kortrijkse consument / Duurzame feesten.

EXPERTENCAFÉ

Op dinsdagnamiddag kregen de deelnemers de kans hun vragen voor te leggen aan experten uit het veld. Samen brainstormen over mogelijke oplossingen voor problemen binnen de start-ups, het uitwisselen van waardevolle contacten... Het kwam allemaal aan bod.

"Hoe kan je op een slimme manier brainstormsessies organiseren om bijvoorbeeld een nieuwe merknaam te vinden?" —Joeri Valgaerts, Quppa by Core







"Het was waardevol om ideeën uit te wisselen met experten en contacten te delen." —Bieke Vandaele

"Wanneer start je zelf je onderneming?" —Florian Gootinck





HOOFDSTUK 3: KENNIS

Eureka! Tijdens de vierdaagse werden de deelnemers aan het Boostcamp ondergedompeld in een bad van circulaire strategieën, ideeën, methodes, technieken en meer. In allerlei vormen werden ze uitgedaagd om hun kennis te verdiepen, verbreden en ongeziene verbanden te leggen. Met grote sprongen in de ontwikkeling van de projecten tot resultaat. Die opgedane kennis zal de volgende dagen, weken en maanden ongetwijfeld verder neerdalen en onder de oppervlakte nog lang doorwerken.

"Rollercoaster moment. While talking to an experienced carpenter an important flaw in our design came to the surface. We recognized it and took flight to an alternative that proved to be more scalable, flexible and artistic than the initial idea."
—Tijs de Geyndt, Sustainable Living Room

WORKSHOPS

Op maandag en dinsdag bestond het programma uit vier workshops naar keuze, georganiseerd in Hostel Groeninghe en het Groeningheheem.



Je vel duurzaam verkopen

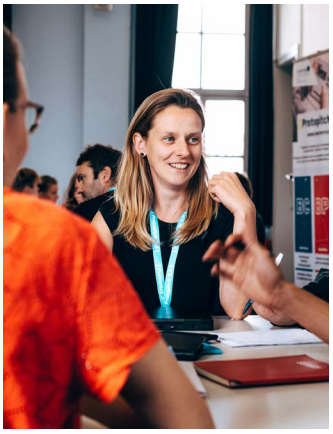
Yolan Gielen van Vlaanderen Circulair

Business Model Canvas en Value Proposition

Marie Haelterman

Ideation Workshop

An Cosaert



Circular Businessmodels

Yolan Gielen en Liesbeth Van Ackeleyen van Vlaanderen Circulair



Blue Ocean

Marc Bogaert



Parnership Mapping

Howest



Circular Financing

Vlaanderen Circulair

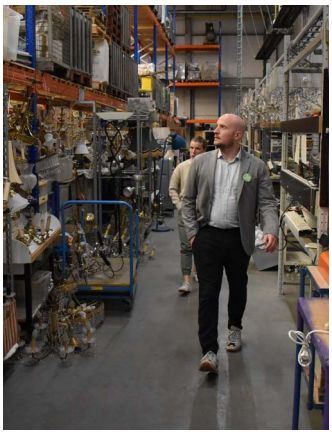
DOEN!

Op woensdag gingen de deelnemers naar de ateliers van Howest om te prototypen. In de namiddag stonden twee bedrijfsbezoeken op de planning.



Prototyping
Howest





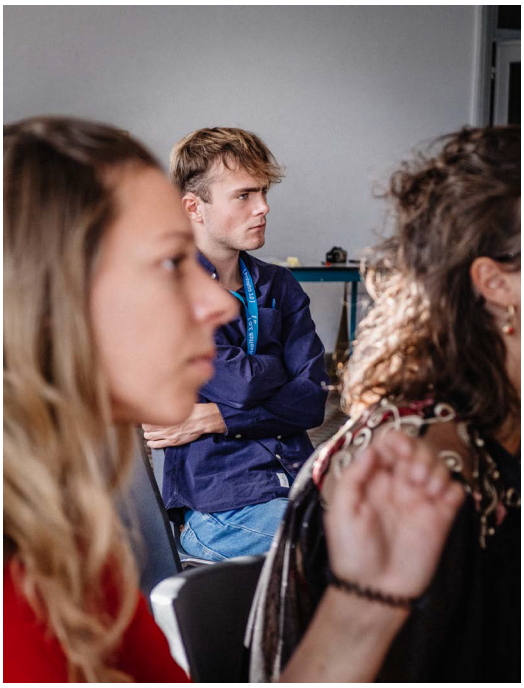
Visits
Kringloopcentrum Z.W.-Vlaanderen & creatieve hub Muster



PRESENTEER

Op de slotdag werden de deelnemers met een pitchworkshop klaargestoomd voor de afsluitende pitchbattle op donderdagnammidag.









Pitchworkshop, VOKA
door Evy De Bruycker

BATTLE

Als afsluiting van het Boostcamp vond er een pitchbattle plaats in het VIVES Innovation Centre.

De jury bestond uit
Bram De Muynck,
Howest
Karen Dejonckheere,
Vlajo
Valerie Smeets,
KU Leuven
Steve Stevens,
UGent
Sylvie Van Renterghem,
VIVES
Herman Kiesel,
Howest
Louise Gabriels,
Wap's Hub
Dimitri Strybos,
Circular Hub





Zij verkozen de volgende drie projecten als laureaten:

Circular Matters
Bouwmateriaal gemaakt uit organische reststromen dat uitzonderlijke uiterlijke en structurele kwaliteiten bezit.

Quppa by Core
Online platform om het gebruik van herbruikbare bekers gemakkelijker te maken door middel van gamification.

Food Forest Institute
Een verdienmodel om grond om te zetten in een voedselbos om zo de grond te verrijken en enthousiaste boeren de kans te geven hun passie uit te voeren.



Winners Pitchbattle





Bedankt, deelnemers, and keep that circular spirit alive. Tot volgend jaar!


Interreg
France-Wallonie-Vlaanderen
UNION EUROPÉENNE
EUROPESE UNIE
GoToS3
PROTOPITCH 3.0


OCWEST


lme
la maison de l'entreprise


wap's
hub


CIRCULAR
FLANDERS


tuawest
Technische Universitaire Alliantie voor
economische transformatie in West-Vlaanderen


Pictanovo
IMAGES EN HAUTS-DE-FRANCE